

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
(ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

«...Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!».

Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae: «Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumsedisti; licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. Etsi senex et corpore infirmo sum, semper tamen meminero urbem Romam et Italiam a Mario conservatam esse».

Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariores nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις ή συνεκφορές:

opibus	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
quae	: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
neminem	: τη δοτική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
extremo	: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς
discrimine	: την αιτιατική ενικού αριθμού
is	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
senex	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
corpore infirmo	: την ονομαστική ενικού αριθμού της συνεκφοράς

magis	: τη γενική ενικού αριθμού θηλυκού γένους του επιθέτου στον θετικό και συγκριτικό βαθμό
communis utilitatis	: την αφαιρετική ενικού αριθμού της συνεκφοράς
cariorem	: τον ίδιο τύπο στον θετικό βαθμό.

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

deponite	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
credideritis	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο υπερσυντελικού, στην ίδια έγκλιση και στην ίδια φωνή
instaret	: τη μετοχή μέλλοντα (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
dixit	: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική παρακειμένου, στην παθητική περιφραστική συζυγία (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο)
ostendas	: την αιτιατική γερονδίου
fit	: την ονομαστική ενικού αριθμού του γερονδιακού στο αρσενικό γένος
cadat	: την αφαιρετική σουπίνου.

Μονάδες 7

B2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

minitans	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο της μετοχής) (μονάδες 5)
confidere	: τις μετοχές όλων των χρόνων στην ονομαστική πληθυντικού αριθμού του ουδετέρου γένους (μονάδες 3).

Μονάδες 8

Γ1α. **vobis, neminem, quondam, mihi, hostem, a Mario, magis, patriae** (στο 3ο κείμενο), **nobis, esse**: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των τύπων.

Μονάδες 10

Γ1β. «**numquam...Marium**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 4

Γ1γ. «**quam proditor**»: να εκφέρετε τον β΄ όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδα 1

- Γ2α.** «**neminem...consulueritis**»: να μετατρέψετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο σε ευθύ (μονάδες 3) και να τον αναγνωρίσετε ως προς το είδος του (μονάδα 1).

Μονάδες 4

- Γ2β.** «**ut laudandus is sit (nobis)**»: να αντικαταστήσετε την παθητική περιφραστική συζυγία με το debeo+απαρέμφατο.

Μονάδες 4

- Γ2γ.** «**qui pro re publica cadat**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

- Γ2δ.** «**semper tamen meminero...conservatam esse**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt.

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

[...] (adulescens)... et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit. Statim hostes fugā salūtem petivērunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugāti erant, morte multāvit.

Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
collibus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Cassius	: την κλητική του ενικού αριθμού
exercitu	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
ego	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο β΄ πρόσωπο
meā	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο αρσενικό γένος του γ΄ προσώπου
sede	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

B1β. fortior, longā: να γράψετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό (μονάδες 2).

multum: να γράψετε το επίθετο στην ονομαστική πτώση πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους και στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).

Μονάδες 5

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

solent	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
possunt	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
dederat	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
transfixit	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
petivērunt	:	τη δοτική του γερονδίου
standi	:	το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
cederet	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
mortua est	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
vixit	:	τη γενική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
amāvit	:	την αιτιατική ενικού του γερονδιακού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 10

B2β. cavēre, fuerat, confūgit, rogāvit, dixit: να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα των παραπάνω ρημάτων στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
militum, perpetrāre, somno, hastā, morte, meā, paulo.

Μονάδες 7

Γ1β. Athēnas, in castra: να μετατρέψετε τους προσδιορισμούς του τόπου, ώστε να εκφράζεται για τον καθένα και η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

Γ1γ. (adulescens)... fortior hoste: να γράψετε τον δεύτερο όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ1δ. cuius operā: να αναδιατυπώσετε τη φράση, ώστε να εκφράζεται το μέσο με άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2α. Vim hostium cavēre debētis: να αντικαταστήσετε τη σύνταξη της πρότασης (debeo + απαρέμφατο) με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας και να δηλώσετε το ποιητικό αίτιο.

Μονάδες 2

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2β. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 3), να αιτιολογήσετε για την καθεμιά από αυτές τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 3) και εκφοράς της (μονάδες 3).

Μονάδες 9

Γ2γ. «*ego libenter tibi meā sede cedo*»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

Γ2δ. *Animum sollicitum somno dederat*: να μετατρέψετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση σε β΄ ενικό πρόσωπο με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 2

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt.

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

[...] (adulescens)... et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit. Statim hostes fugā salūtem petivērunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugāti erant, morte multāvit.

Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
collibus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Cassius	: την κλητική του ενικού αριθμού
exercitu	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
ego	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο β' πρόσωπο
meā	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο αρσενικό γένος του γ' προσώπου
sede	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

B1β. fortior, longā: να γράψετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό (μονάδες 2).

multum: να γράψετε το επίθετο στην ονομαστική πτώση πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους και στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).

Μονάδες 5

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

solent	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
possunt	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
dederat	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
transfixit	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
petivērunt	:	τη δοτική του γερουνδίου
standi	:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
cederet	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
mortua est	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
vixit	:	τη γενική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
amāvit	:	την αιτιατική ενικού του γερουνδιακού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 10

B2β. cavēre, fuerat, confūgit, rogāvit, dixit: να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα των παραπάνω ρημάτων στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
militum, perpetrāre, somno, hastā, morte, meā, paulo.

Μονάδες 7

Γ1β. Athēnas, in castra: να μετατρέψετε τους προσδιορισμούς του τόπου, ώστε να εκφράζεται για τον καθένα και η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

Γ1γ. (adulescens)... fortior hoste: να γράψετε τον δεύτερο όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 4

Γ2α. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 3), να αιτιολογήσετε για την καθεμιά από αυτές τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 3) και εκφοράς της (μονάδες 3).

Μονάδες 9

Γ2β. «ego libenter tibi meā sede cedo»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς του ποιητικού αιτίου (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ